

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Licijska knjižnica,
Ljubljana

Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo — Štev. pri čeku — 11.953. — Štev. telefona 552.
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.—. — Plača in tožil se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 16. marca 1922.

ŠTEV. 32.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Reka.

Dogodki, ki so se vršili in se še vršijo na Reki, so prevelike važnosti, da ne bi spregovorili o njih par besed. Vajeni smo že nasilstev, ki jih namenoma pripušča nad Reko kraljeva italijanska vlada, toda to, kar je zadnje dni naprtila Italija nad tem izmučenim mestom, je napad na suvereniteto tuje samostojne države. Za odgovornost, katero si je s tem slepo nakopala italijanska vlada, ne najdemo opravičil, ne najdemo nikakih olajšav, kajti italijanska vlada je dovolila, je podpirala in kakor dokazujejo dejstva, tudi sama pripomogla, da je kopica njenih podanikov napadla tujo neodvisno državo, kajti kot tako je bilo smatrati Reko po sklenitvi rapalske pogodbe in po vstoličenju v Reki odgovorne vlade, ki je bila izvoljena v ustavotvorni skupščini. V tej okolnosti ravno, da so državljani Italije napadli suvereno vlado tuje države, v tem leži velika odgovornost rimske vlade. Tu se ne gre za kako avanturo d'Annunzija, ta slučaj se z d'Annunzijadami sploh ne da primerjati; kajti ko je d'Annunzio teroriziral Reko, tedaj je bila Reka še »res nullius«, a danes ni Reka več »res nullius«: Reka je avtonomna država, neodvisna in suverena na podlagi mednarodne pogodbe in zato prinaldeži Reka Rečanom, ki imajo neomejene pravice razpolagati z mestom po lastni volji, kakor jim najbolj ugaja, ne da bi se smela v to kakršnakoli tuja moč, organizirana od elementov, ki stoje pod sugestijo brutalnega fašizma, kojega umetno redi v vseh novih pokrajinah rimska vlada.

Znano je, da so po padcu d'Annunzijevega režima in po otvoritvi reške konstituyente, koja je izbrala legalno vlado z Zanellom na čelu, odstopile italijanske okupacijske čete in da so ostali v mestu samo gotovi odredi karabinierjev, kojih naloga je bila, vzdrževati red, ter ščititi javno varnost v mestu. Toda karabinierji naj bi vršili varnostno službo le začasno, samo provizorično, dokler se ne organizira mestna varnostna straža. Pri seji konstituyente se je v zadnjem ekspozitu Zanelle osobito naglašalo, da namerava vlada v prvi vrsti urediti kvesturo in organizirati mestno policijo, ki naj bi nadomestila karabinierje, ki se nahajajo še sedaj na Reki le iz razloga, ker ni bilo, radi pomanjkanja denarnih sredstev, vladi prej mogoče, da si uredi lastno policijo. Znano nam je tudi, da je bil Zanella, ko se je vračal od te seje domov, napaden od fašistov, ki so vrgli proti njegovemu avtomobilu bombo. Zatem so sledili dogodki z nenavadno hitrostjo eden za drugim. Dne 15. t. m. bi morala prevzeti mestna straža zaščito varnosti v mestu in istega dne bi se seveda, morali odstraniti italijanski karabinierji. Da ni bilo to pogodu Italiji oziroma nje zastopnikom fašistom, je samo ob sebi umevno, kajti z odstranitvijo kara-

binierjev bi zgubili fašisti svoje zaščitnike. Italija bi zgubila svoj upliv na Reki, ki bi se smela končno vendar enkrat prosto gibati, uravnati svojo politiko tako, kakor želi to večina prebivalstva. Italijanski vladi je šlo tedaj za to, da bi vzela še pred 15. t. m. vlast iz Zanellovih rok. V ranem jutru od 1. na 2. marca so velike skupine fašistov napadle javne urade, med njimi pošto, kojoj so takoj zasedli. Bolj težak je bil napad na vladno palačo. Ko so videli, da se ne bo dala z lahka zavzeti palača, se je trupa fašistov polastila torpedovke, ki je bila skupaj s križarkami in drugimi bojnimi ladjami zasidrana v reški luki ter je začela iz torpedovke streljati s topom na vladno palačo. Oddanih je bilo iz topa nad 50 strelcev. Neverjetno čudno se mora zdeti vsakemu, kako so se mogli fašisti polastiti torpedovke, da niso to zaprečile druge velike bojne edinice v luki, kakor je sploh neverjetno, da se karabinierji niti vojaštvo ni potrudilo, da bi napravili konec temu nezaslišanemu terorju, da bi branili ljudstvo pred nasiljem, pred ropom. Nasprotno, karabinierji so pomagali fašistom, dali so jim orožja in to najbrže po naročilu vlade, vsaj na čelu fašistov je stal državni poslanec v Rimu Giunta iz Trsta, ki je ustanovil provizorni revolucionarni odbor, kateri je prisilil Zanellovo vlado, da se je odpovedala vlasti ter isto predala odboru, a nacionalistični poslanec Benetk in bivši predsednik d'Annunzio zije vlade Giurati, ki ga je rimska vlada odposlala na Reko, da se informira o političnem položaju, se je proglasil za predsednika vlade.

Take intrige od strani rimske vlade vzbujajo upravičeno ogorčenje in stud v vsakem človeku, ki ima še kaj čuta za pravico; tako postopanje, take mahinacije kličejo po maščevanju. Postopanje Italije zadene pa v posebno ostri meri nas Jugoslovane, ki smo obsojeni, da s skrižanimi rokami gledamo, kako se naš narod na njegovi lastni zemlji kolje, gledati moramo, kako brutalno terorizira masa ostudnih pritepencev jugoslovansko prebivalstvo, kako ga tolče, ropa njegove trgovine, sežiga njegove domove. Toda to ni še bilo dovolj za nenasitne Musolinijeve naslednike, vdrli so tudi čez našo mejo na jugoslovansko ozemlje. Njihov oddelek je z bombami navalil na Kastav in poškodoval jugoslovansko carinarstvo. Pri tem napadu sta bila en uradnik in en vojak ranjena. Torej od rimske vlade plačana masa se ni zadovoljila s tem, da je napadla suverenost reške vlade, ona si je upala tudi na naš teritorij. Toda nasilje, kojega so napravili hlapci italijanske vlade nad Reko, nad nami, ne vzbuja pa v nas tako težkega čuta, kakor ga vzbuja dejstvo, da smo proti tem napadom brez moči, da se ni s strani naše vlade ukrenilo ničesar proti temu, da dovolimo, da nas teptajo, zaničujejo in koljejo. Ali smo res tako šibki, ali smo v očeh tujcev res tako ničevni, da sme vsakdo z nami delati kar hoče? Skrajni čas bi bil, da se vzdramimo, da vsaj na zunaj branimo avtoriteto države, ko vidimo, da jo teptajo ljudje, ki so komaj pred par dnevi prišli v te kraje razcapani s praznimi trebui. Kje je vlada, da se pri takem nasilju ne brani? Reklo se nam bo sicer, da je

vlada napravila potrebne korake (o kojih pa javnost ne vel) in da je italijanski odpravnik v Beogradu že posetil našega zunanjega ministra in mu izjavil, da bo italijanska vlada nemudoma izvršila obveznosti rapalske pogodbe, čim izreče italijanski parlament zaupnico vladi. S takimi frazami se tolaži našo vlado, in vlada smatra, da je s tem zadostila svojim obveznostim, da je s tem napravila dovolj, da se opraviči napram svojim državljanom. Toda kaj nam pomagajo te besede italijanskih poslanikov, kaj nam pomaga ta fraza, koje smo že toliko slišali. Dogodki so prerenski, da bi se zamogli s tem zadostiti. Italija se ne drži mednarodnih pogodb, Italija ne spoštuje niti najprimitivnejših pravic človeškega obstoja, a mi verujemo še besedam nje zastopnikov? Pred dnevi, (po omenjeni izjavi italijanskega upravnika) je moral naš konzul v Zadru g. Cincar Marković zbežati pred družbo italijanskih fašistov, ki so vdrli v jugoslovanski konzulat, kjer so inventar deloma uničili; konzul sam se je rešil z begom v Split. Ali je mislil g. odpravnik v Beogradu, da se tako izvršuje rapalska pogodba? — Dovolj bi že bilo poniževanj, razžaljenj in nasilij, in morali bi se vzdramiti, toda zagrizenost, s katero se pri nas borijo stranke druga proti drugi, nas je napravila slepe, da ne vidimo, kako se potapljamo. Preradi se bahamo, da imamo dobre diplomate, toda kje so? Po ulicah se še pripoveduje o hrabrih činih naših vojakov, o neverjetnih akcijah dobrovoljskih odredov, toda kje so sedaj danes? Ali se je pri nas morda našel junak, ki bi iz lastne volje vzel poleno v roke ter se podal na Sušak, da prepodi one nasilneže ter brani mejo pred napadi? —

Zaščita dinarja.

Finančni minister dr. Kumanudi se je razgovarjal z dopisnikom dunajske »Börse« o merah za zaščito dinarja ter izjavil:

Prevelika spekulacija bodisi v državi, bodisi v inozemstvu, začela je uporabljati momentani slabi položaj dinara v lastne svrhe na tak način, da je bil že zadnji čas, da se s skrajnimi merami prepreči to umetno izpodkopavanje naše valute. Priznavam, da prisilne mere niso baš idealne za reguliranje valute, toda bila je res velika potreba, da se ustavi koncentrirani napad gotovih spekulantov, ki so mi v ostalem dobro znani. Mere, koje so se do sedaj podvzele s strani vlade, se v glavnem nanašajo na izvoz dinarja, koji izvoz bo v bodočem mogoč samo s posredništvom narodne banke. Istočasno se bo zadržalo izvoznike od tega, da ne odvzamejo iz tržišča devize, ki so potrebne za eksport.

S temi odredbami je spekulacija popolnoma izključena — in od tod izvirajo one »solze«.

Devize, ki se bodo na tak način zagotovile našemu tržišču, se bo stavilo na razpolaganje legitimni uvozni trgovini. Uprav radi tega, da se zamore pokriti potrebo deviz, ki je za gospodarstvo države neobhodno potrebna, je vlada sprejela moj tozadevni predlog, ter prepovedala vsak uvoz luksuznega blaga. Uvozna trgo-

vina je dobila novo odredbo, tako, da morejo izvozniki pokriti svoje potrebe na devizah samo potom pooblaštila, kojega dajo v to svrhu postavljene kontrolne komisije. Kontrolne komisije so dobile od mene inštrukcije, da odobravajo prodaje deviz samo za nakup onih predmetov, ki se ne proizvajajo v državi, ali kojih nimamo v zadostni količini. Na ta način se bo uvedlo uvozno trgovino na prava pota. Temu kompleksu reguliranja valute pripada tudi odlaganje izplačila v inozemstvo. —

Z izvedbo tega odloka se bo doseglo, da neplačani obroki plačil, koje dolgujejo trgovci inozemstvu, ne bodo hkratu obremenili tržišča z devizami in ta okolnost bo provzročila znatne olajšave. Napačno je, ako se na te mere gleda, kakor da bi bile napravljene zgolj v interesu trgovcev in države, ker je nje namen v prvi vrsti ta, da štiti zunanje upnike. Znano je, da so iz mnogih mest naše države odšle v inozemstvo deputacije z namenom, da uredijo znižanje cen ali da stornirajo napravljeno naročila. Tako je nedavno odšla deputacija iz Novega Sada na Češkoslovaško, da uredi plačanja s tamkajšnjimi trgovci v odmeri 70 dinarjev za 100 češkoslovaških kron. Češki fabrikanti bi morali vsled te odmere izgubiti 50 odstotkov na svojem blagu. —

Z sedanjimi določili za plačanje v inostranstvo, ki so že stopila v veljavo, je zagotovljeno inozemskim upnikom izplačilo popolnega dolga, le s to razliko, da se bo odplačevalo v šestmesečnih obrokih.

Samo po sebi je umevno, da se bo ta olajšava dovolila s strani trgovinskega sodišča samo solidnim in popolnoma solventnim firmam, koje so v stanu, da zamorejo takoj zasukati obroke v dinarjih.

Vrsta zaščitnih mer, pa ni še končana z onimi, ki so že v veljavi. Sledile bodo še druge, kojih smoter bo izboljšanje železniškega prometa in zvišanje produktivnosti, da se na ta način dá valuti z izravnanjem plačilne bilance, naravno podlago. Kar se tiče vprašanja, da bodo te tako nenadoma podvzete mere, nizko stanje tujih plačilnih sredstev nepovoljno vplivali na izvoz naših produktov, mislim, da je ta bojazen neosnovana, ker tudi drugače mora faktični preostanek naših produktov gravitirati v tej smeri. Razumljivo je, da morajo tudi cene v državi pasti. V resnici se gre tudi za tem padanjem cen, ker znižanje inflacije cen, je tudi zelo važen razlog za saniranje.

Kakor hitro se oživi promet z vzpostavitvijo parobrodarstva in poplavljanjem razmer na železnici, bo pomanjkanje novcev povzročilo svoj učinek, ker jaz, kakor vam je znano, pustim, da stroj za tiskanje bankovcev miruje že več kot 3 mesece.

Vlada namerava s prodajo državnih posestev si pribaviti inozemska plačilna sredstva, in se v tej smeri tudi že deluje. Prodalo se bo ona posestva, koja ne nosijo državi nobenih koristi. Žal, se nam ne bodo izplačale one cene, kakor so dotična posestva v resnici vredna, toda mi se bomo trudili, da dovedemo ta posestva v tako stanje, da bodo predstavljala faktično prometno vrednost in jaz sem uverjen, da bo tem stanju državni kapital ves drugačen.

Nova ruska državna banka.

Glasom dekreta sovjetske vlade z dne 4. oktobra 1921, se je ustanovila nova ruska državna banka. Brezdvomno je to najjasnejši dokaz za to, da so se gospodarske razmere v Rusiji izpremenile, da je gospodarska politika sovjetrov krenila na druga pota.

Kakor znano, je bilo eno prvih del boljševiškega preobrata, ukinitve vseh bank. Prizaneslo se ni niti najmanjšemu denarnemu zavodu, vse je moralo izginiti. Ostala je le »Narodna banka«, ki je pa imela tako ozek delokrog, da je izvrševala v bistvu le funkcijo nekake skromne plačilne centrale. Toda kmalu so se morali tudi sovjetski gospodarji prepričati o važnosti, koje imajo banke za razvoj gospodarskega življenja države in razmere so jih prisilile, da so z goricitiranim ukazom dekretirali ustanovitev državne banke. Državna banka ima namen, potem dajanja kreditov in potem bančnih operacij pospeševati razvoj industrije, poljedelstva in blagovnega prometa. Naloga državne banke bo, da obnovi denarni promet, ter da izvršuje vse denarne posle države. Banka bo poslovala po principih gospodarske rentabilnosti in brez deficita, ter bo neposredno podrejena ljudskemu komisarijatu za finance.

Osnovni kapital banke znaša 2000 milijard rubljev, koje da država. Ako upoštevamo nizki tečaj ruske valute, smemo pač trditi, da je osnovni kapital minimalen. Najvišja upravna inštanca banke je finančni komisariat, ki odobruje štatutna določila, vse bančne operacije in določa višino obresti in provizije. Upravo izvršuje bančno načelstvo, ki ima svoj sedež v Moskvi; načelstvo potrdi sovet ljudskih komisarjev po predlogu komisarja financ. Lokalni organi banke so okrožne banke, podružnice in agenture. Agenture se odvarjajo le z namenom, da se zamorejo izvršiti potrebne bančne operacije po nakazilih in določbah bančnega načelstva.

Delovanje banke se bo nanašalo v glavnem na izvrševanje sledečih nalog. Banka bo odvarjala kredite veleindustriji, zadržugam, združnim zvezam in drugim organizacijam, privatnim podjetnikom, hišni industriji in poljedelskim podjetjem. Predpogoj za kredite je rentabilnost in potreba podjetja prosila. Najvažnejše bančne kreditne operacije bodo sledeče: 1. Dovolitev produktivnih kreditov na podlagi proračunov, predloženih s strani podjetnikov in kontroliranih s strani banke proti garanciji ali v obliki tekočih računov na preklie. 2. Kontokorentni promet pri otvoritvi kreditov na preklie proti kavciji v blagu na skladišču, tovarnih listov itd., koje se predloži v izplačilo menjic in drugih plačilnih obveznostij z zapadnim rokom tekem šestih mesecev najdaljše, ki se vračunajo s 75 % celokupne vrednosti. 3. Dovolitev kreditov do preklica proti kavciji inozemskih vrednostnih papirjev, valut, dragocenih metalov, trat in deviz, pri čemer se vračunajo papirji s 60 % njih borzne vrednosti, dragoceni metali s 90 % določene vrednosti in drugi predmeti s 65 % njih kurzne vrednosti sorazmerno z njih sigurnostjo in po inštrukcijah ljudskega komisarja za finance. 4. Posojila proti zastavi poedinih določenih vrednosti za najdaljši rok treh mesecev. 5. Diskontiranje menjic in zadolžnic v celokupnem znesku proti odračunanju določenega diskontnega zneska. 6. Nakup in prodaja blaga po naročilu, pod pogojem, da se v naprej izplača nakupnina, oziroma da se ista deloma kreditira. 7. Nakup in prodaja na lasten račun, inozemskih vrednostnih papirjev, trat, deviz in dragocenih metalov pod pogojem, da se za to ne uporabi več nego ena tretjina osnovnega kapitala banke. 8. Akreditiranje proti blagovnim svedočbam, pri vplačilu popolnega ali delnega kritja v naprej in kreditiranje ostatka. 9. Denarna nakazila. 10. Komisijski posli pri inkasu menjic,

inozemskih trat, blagovnih svedočb in vseh vrst plačil na račun naročnika proti vplačilu celokupne vsote v naprej. 11. Sprejemanje in izdajanje denarnih vlog, sprejemanje blaga v shrambo s strani vladnih institucij in podjetij, kakor tudi privatnih organizacij in oseb proti določenemu potrdilu na rok ne daljši od 5 let. Ako se vloga tekom 3 let po preteku roka ne dvigne, zapade državni blagajni.

Operacije banke so sledeče: Banka sprejema in izdaja depositne vsote po naročilu državnih institucij in podjetij, ne da bi za to sprejela kako provizijo. Banka sprejema vplačila in izvršuje izplačila za državne izdatke za poseben račun ljudskega komisarja financ. V svrhu izvršitve nakazil, komisijskih in drugih naročil sme banka dopisovati z inozemskimi bankami in bančnimi instituti. Položitev vrednostnih predmetov v svrhu kavcije se izvrši potom stvarne predaje istih v depositne banke. Blago in vrednosti, ki se predajo banki kot kavcije za kredite in posojila niso podvržena niti sekvestraciji niti se smejo zapleniti, bodisi za privatne ali državne terjatve. Tudi se ne sme predmetne depozite vračunati v splošno premoženjsko maso dolžnika za izplačilo njegovih upnikov, in to do popolne poravnave celega dolga napram banki vključno obresti in pristojbin.

Pri otvoritvi državne banke se ji predajo na poseben račun ljudskega komisarja za finance depoziti, ne izvršena nakazila in akreditivi, račun za financiranje kooperatov in depoziti iz vseh centralnih in lokalnih institucij finančnega komisarijata. Vsa tozadevna potrebna dela bo v bodočem izvrševala izključno državna banka.

Poslovno leto državne banke se začne s 1. januarjem t. l. Letno poročilo banke se bo predložilo revizijski komisiji v svrhu kontrole. Stanje letne bilance se mora razglasiti v dnevnikih. Tudi je načelstvo primorano izdajati periodična poročila o stanju in rezultatih vseh bančnih operacij. Seznam izdatkov banke sestavlja načelstvo, a ljudski komisar za finance ga odobri.

Kar se tiče razdelitve dobička se je določilo sledeče direktive. Kot čisti dobiček se smatra vsota, ki ostane, ako se od celokupnega iznosa obresti, provizij in vseh drugih pristojbin, odštejejo stroški, negotovi dolgovi, katere se mora črtati in izgube. Čisti dobiček banke se po odobritvi letnega poročila razdeli na tak način, da ostane 50 odstotkov za rezervni kapital banke in da se da na razpolago ne več nego 20 odstotkov za izboljšanje položaja sotrudnikov banke. Ostatek zneska, ki naj znaša najmanj 30 odstotkov, se pa nakaže državni blagajni. Da li pa bo banka, spričo minimalnega osnovnega kapitala, s kojim razpolaga, v stanju, da doseže čisti dobiček, je zelo dvomljivo. Sploh je bilo v začetku veliko vprašanje, da li bo zamogla banka vobče poslovati, ne da bi jo podpirala država z večjimi zneski. Do sedaj se ta bojazen še ni opravičila, kajti po poročilih, ki dohajajo iz Rusije, razvija banka zelo živahno delavnost in se nje delokrog iz dneva v dan vedno bolj širi. Tudi je banka otvorila denarni promet z inozemstvom ter spojila ozke stike z inozemskimi, a posebno nemškimi denarnimi zavodi. Poročila glede banke črpamo pa samo iz ruskih virov, in so manj ali več tendenciozna in nezanesljiva.

Načelstvo banke sestoji iz 10 ravnateljev. Med njimi nahajamo zelo spretne in znane financiste kakor Kutlerja, Kokovceva in Šlesingerja, ki so že pred vojno vodili razne moskovske velike denarne zavode. Za predsednika upravnega odbora je bil izbran Aron Šajnman. Samo v centrali, ki se nahaja v Moskvi je zaposlenih 600 uradnikov.

Nabirajte pri vsaki priliki za TRGOVSKI DOM!

Prispevke sprejema: „Trgovski dom, Ljubljana.“

Slovenski industrijci za reformo davčnega sistema.

Spomenica Zveze industrijcev.)

(Dalje.)

2. Zakon o pospeševanju industrije.

Iz naših gorenjih izvajanj nujno sledi, da mora finančna uprava stremi, da ciljem ojačenja naše gospodarske moči. To zahteva že njen lastni interes. Ni dvoma, da moramo v korist vse kraljevine ojačiti zlasti našo industrijo. Osebito stremi po industrializaciji Slovenija, ki ima zanjo najugodnejše pogoje in ki je vsled pičlih agrarnih dohodkov primorana preživljati velik del svojega prebivalstva z zaslužkom iz industrijske produkcije. V tem pogledu je naša finančna uprava že preveč zagrešila. Dosedanja praksa obdačuje — vsaj v Sloveniji — ravno novo osnovana industrijska podjetja v višji meri nego starejša že vpeljana in fundirana podjetja. Zato povdarjamo živo potrebo po novem zakonu o pospeševanju industrije, kakor je tak zakon že obstojal v kraljevini Srbiji (zakon z dne 16. julija 1896). V tem smislu predlagamo:

a) Priznanje najširše davčne prostosti za prva ustanovna leta. Ta prostost naj se nanaša na direktne davke, doklade, razne pristojbine in na carino.

b) Davčne olajšave za nadaljna leta (olajšave glede davčnih stopenj, davčnih lestvic, potem davčna prostost za ustanovne in investicijske izdatke).

c) Najširšo možnost davka prostih odpisov in dotacij rezervnih zakladov.

Intencija zakona o pospeševanju industrije bodi, da se nudi novim podjetjem prilika čim hitrejšega gospodarskega ojačenja. Ker je ta predmet povsem umljin in temelji na splošno priznanih finančnih načelih, naj se s tem vprašanjem ne bavimo podrobneje. Le glede naše zahteve radi davka prostih odpisov in radi dotacije rezervnih zakladov se hočemo kasneje še podrobneje izjaviti.

3. Omiljenje sedanjih davčnih ostrin.

Dokler naša zakonodaja, oziroma finančna uprava ne izvede višje začrtanega programa, se morajo omiliti one davčne ostrine, ki danes onemogočajo naš gospodarski razvoj. Osebito navajamo:

- a) davčno preobremenitev,
- b) davčno kontrolo,
- c) davčno izterjevanje.

ad a) Davčna preobremenitev.

Nemudoma naj se odpravijo davki, ki enostransko obremenjujejo le posamezne pokrajine, tako zlasti plačarina z dokladami in obrtni davek z dokladami, ki sta oba v bivšem avstrijskem teritoriju še preostala. Ona davčna bremena pa, ki sicer obstojajo v raznih pokrajinah, a v neenaki izmeri, naj se izenačijo. Taka zahteva je socijalno in gospodarsko upravičena. Načelo izenačenja davčnih bremen pa naj velja zlasti tudi za avtonomne doklade. S temi dokladami se podjetjem v Sloveniji nalagajo davčna bremena, ki niso več upravičljiva.

Avtonomne doklade.

Take doklade dovoljuje pokrajinska uprava po zaslišanju delegacije ministrstva financ. V tem oziru pogrešamo sploh vsako metodo. Občini nam se dovoljuje predpisovanje 200 odstotnih in 300 odstotnih in tudi do 500 odstotnih avtonomnih doklad! Dovoljevati take avtonomne doklade je vsekakor neprimerno, s tem se slabi proizvodna moč podjetništva, njega gospodarska in posebno še njega davčna moč.

Zato predlagamo, da naj posveti finančna oblast, pa tudi pokrajinska uprava, vprašanju avtonomnih doklad vso pozornost. Zlasti je upravičena zahteva, da naj se posamezne vrste avtonomnih doklad dovolijo le tedaj in le v taki višini, da celotni znesek vseh avtonomnih doklad ne presega

dopustne mere in da ne uničuje davčne moči davkoplačevalcev. Avtonomne doklade naj se vselej upoštevajo v njih celoti! Le tako bo mogoče presoditi njih dopustnost.

V slednjem slučaju so se uveljavili finančni zakoni (pristojbine, direktni davki), po kojih so se pobirale davščine tudi za davno pretekle koledarske dobe. Take določbe so vsekakor kvarne. Podjetništvo kalkulira svoje produkcijske stroške, tedaj tudi prodajne cene, na podlagi obstoječih finančnih zakonov. Ako pa se zakoni uveljavljajo tudi za že pretečene dobe, je vsaka pravilna stabilna kalkulacija nemogoča. Pod tem naravno naše gospodarstvo silno trpi.

Dohodnina nameščencev.

Temeljno finančno načelo je, da naj davek nosi le oni, kojemu ga nalaga davčni zakon. Proti temu naravnemu načelu pa je finančna uprava opetovano grešila. Finančni zakon za leto 1921. (razglašen v Službenih Novinah št. 154 od 14. julija 1921.) naprtuje podjetjem nove davke. Vpeljuje namreč — četudi indirektno — odtegljaje za davke, ki odpadejo na plače in mezde delavcev. Te davke, plačarino in dohodnino delavcev, mora končno utrpeti le podjetništvo. Ni dvoma, da bodo delavski sloji, kakor doslej konsumirali sproti svoje prejemke. Davčne akontacije od teh slojev vobče ni pričakovati. Vsled tega se bodo ti davki končno izterjali vendar le pri delodajalcu. Davčni odtegljaji bi se pa itak ne mogli vršiti drugače, nego da podjetja zvišajo mezde delavcev vsaj za iste, najbrž pa celo za izdatno višje zneske.

Očividno mora ta način obdačenja podražiti produkcijo, v posebni meri tam, kjer tvorijo mezdni prejemki delavca velik del proizvodnih stroškov, kakor velja na primer za premogokope in za vso gradbeno industrijo. Tako pospešujejo baš ti davki v posebni meri naraščanje draginje in vplivajo neugodno na našo valuto, kar gotovo ni v korist naših državnih financ. Že pri drugi priliki smo naglašali, da ne moremo odobravati davkov na mezdne prejemke delavstva, koji prejemki povprečno ne presegajo bistvenih življenjskih potrebščin. Zato je utemeljen naš predlog, da se ne predpisuje dohodnina delavcem, ki nimajo stalne plače in ki se izplačujejo v štiritedenskih ali še krajših rokih, vsaj dokler njih celotni prejemki ne presegajo dejanskega eksistenčnega minimuma. Kar smo zgoraj navedli glede odbitnih davkov za delojemalce, odnosno delavce, velja slično za plačarino pri uradnikih. Že ob drugi priliki smo utemeljili svoj nujni predlog, da se naj ukine plačarina. Smatramo, da je potreba ukinitve plačarine že splošno priznana. Na tem mestu zgolj navajamo, da pomeni plačarina, povečana še po avtonomnih dokladah, davčno breme, ki ga uradništvo vobče ne premore in ki se avtomatično prevla na podjetništvo.

Ukinitve plačarine je nujna. Po naših informacijah se je plačarina že odpravila v čehoslovaški republiki in v Italiji. Še jasnejši razlogi nego v teh državah zahtevajo ukinitve plačarine v naši kraljevini.

Gdpis vrednosti.

Nadalje nujno potrebujemo začasni zakon, ki dovoljuje industrijskim podjetjem za investicije, za nove nabave, obrtne naprave in za nove stavbe, višje odpisne odstotke, kakršni odgovarjajo naši labilni valuti in dejanski vrednosti dotičnih novih naprav. Dosedanji odpisni odstotki (pri prenjčinah do 10 odstotkov in pri stavbah oz. 1 do 1 in pol odstotka) kakor jih urejuje § 95 lit. f avstrijskega zakona o osebnih davkih, so zadostovali pred vojno, ko je bila valuta več ali manj stabilna in ko so bile premičnine in nepremičnine (inventar, obrtne naprave, stavbe) solidno izdelane in izvršene — takrat se ni delalo z raznimi surrogati, ki izdatno znižujejo trpežnost in trajnost dandanes novo postavljenih objektov. Navedeni odpisni odstotki ne odgovarjajo predvideni trpežnosti novo nabavljenih objektov, ki tudi za do-

sego skrajšane trajnosti zahtevajo vednih dragih popravil. Ako podjetja bilancirajo danes po predpisanih odpisih, utegnejo pač začasno ob padajoči valutni objektu presegati književno vrednost, v kratkem pa bodo vsled kratke trajnosti teh objektov izkazale bilance visoke vrednosti na inventarju, stavbah itd., medtem ko bodo ti predmeti že brez vsake vrednosti. Posebno nevarnost pa tvori ta moment za naše podjetništvo, čim se naša valuta dvigne. V tem primeru bo bilanca obtežena z visokimi aktivnimi postavkami, ki ne bodo odgovarjale dejanskim vrednostim.

Opozorjamo, da so razne države že spoznale pretečo nevarnost in uzakonile določbe za take slučaje. Tako ima čehoslovaška republika določbo, ki dovoljuje za nove nabave in stavbe najširšo svobodo glede odpisov.

Predlagamo, da se slični zakoni in določbe uveljavijo tudi za našo kraljevino. S takim zakonom se mora preprečiti resna gospodarska kriza, ki preti uničiti našo šibko industrijo. Čim se naša valuta vendar okrepi, ne da so se podjetja pravčasno zavarovala s primernimi odpisi na aktivnih postavkah (stavbe, stroji, inventar, obratne naprave), zapadejo naša podjetja namah gospodarskemu polomu, iz kojega ni videti rešitve.

(Konec prihodnjič.)

Izvoz in uvoz.

Novo izvozne pristojbine na Madžarskem. Od 23. preteklega meseca se plača v Madžarski za izvoz ržene moke in produktov iz ržene moke carina v snesku 1000 K, za izvoz fižola 500 K, za neolupljene orehe 100 K, za solato 60 K.

Aktivum nemške bilance. Kakor se uradno potrjuje, je znašala v nemški trgovinski bilanci v mesecu januarju razlika med izvozom in uvozom za 1,7 milijard mark in to v prid izvoza. Ta velik aktivum nemške trgovinske bilance je logična posledica visokih izvoznih premij, ki so posledica padca marke tekom meseca januarja t. l.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Konzulat v Celovcu. Za konzula kraljevine SHS v Celovcu, kjer se je ustanovil nov konzulat, je imenovan Vojislav Rašić, dosedanji sekretar v ministristvu zunanjih del.

Naša trgovina z žitom. Vsled slabe letine, nizkega stanja vode v rekah ter zelo slabih prometnih razmer, je bil v tem letu izvoz žita preslab. Kmetovalci ne dovajajo blaga na trg, ker upajo na porast cen. Izvoz je v celoti znašal okoli 3000 vagonov, od katerih odpade 1000 na čehoslovaško, ostali pa na Avstrijo. Glasom objavljenih podatkov zavzema kar se tiče izvoza Srbije prvo mesto, med tem ko ni Vojvodina sploh ničesar izvozila. Izvoz je trajal do meseca oktobra preteklega leta, pa kar se je ustavil, ker niso cene več konvencionalne. Pridelek ovsa je bil tudi minimalen in se oves sploh ni izvažal. Tudi koruze se ni ničesar izvozilo, a so rezerve koruze zelo majhne. Da, bili smo celo primorani uvažati koruzo, osobito smo jo uvažali iz Rumunije. Prekupčevalci posedujejo minimalne količine blaga, med tem ko imajo kmetje v Srbiji še obilo rezerv. Tudi kar se tiče obdelovanja zemlje, je Srbija vse obdelala, med tem ko je obdelala Bačka manj nego običajno in se je v Banatu obdelalo le okoli 40% celokupne površine. Vzrok temu je nepačna izvedba agrarne reforme, kar je bilo tudi vzrok, da se ni letos izvažalo iz Banata. Razmere se najlepše zrcalijo v dejstvu, da se je na državnem posestvu v Zomborju od 35.000 johov, obdelalo le okoli 1000. Posamezni posestniki, katerim se je pustil maksimum 450 johov in ki so v preteklem letu nasjali 300 johov, so v tem letu posejali le toliko, da zamore kriti domače potrebe. Vojno ministristvo je bilo primorano uvoziti iz Rumunije v zadnjem času 600 vagonov moke, Beogradska občina pa 200 vagonov.

Padanje cen žita in koruze. Vsled trajnega padanja cen žita in koruze se

ne sklepa na Novosadski borzi nikakih kupcij. Prebivalstvo Vojvodine je razburjeno, ker ima še velike zaloge žita in koruze, katere je do sedaj hranilo v nadi, da se istim ceno še zviša. Danes ponujajo to robo na prodaj, a nihče jo noče kupiti. Koruza je v teku treh dni padla za približno 300.— K pri metru. Vzrok temu padanju je boljše stanje našega denarja in vest, da hoče ministristvo za socijalno politiko uvoziti iz Romunije 1500 vagonov pšenice.

Promet v Trstu. Glasom poslednjih objav je znašal celokupni blagovni promet v Trstu v l. 1921 okoli 29 milijonov kvintalov, med tem ko je znašal v l. 1920 okoli 31 milijonov kvintalov, a v l. 1919 28,5 milijonov kvintalov. Statistični podatki za l. 1918 izkazujejo, da je tedaj znašal blagovni promet 61,5 milijonov kvintalov.

Trgovina Amerike z Vzhodno Sibirijo. Amerikanski kapitalisti nameravajo osnovati banko z osnovnim kapitalom 9 milijonov dolarjev, da bi s tem zamogli financirati trgovino z transbajkalskimi in amurskimi provincami. Amerikanska industrija železa in jekla se je v l. 1921 od meseca julija do oktobra skoro podvojila, ter se je v oktobru l. 1921 bila za 44 odstotkov celopupne produkcije povišala. V letu 1921 je »United Steel Corporation« zamogla izvršiti skoro vse naročbe, med tem ko je imela v preteklem letu za 10 milijonov ton odbitka. Vodi se pregovori med 7 neodvisnimi velikimi društvi za produkcijo jekla, glede fuzije ki bi vsebovala skupnega kapitala 467 milijonov dolarjev. Med ta društva spadajo Midvale Steel Company, Republik Iron and Steel Company in Lackawanda Steel Company.

Rusija kupuje papir na Čehoslovaškem. Ruska trgovska delegacija v Pragi je naročila pri šestih čeških tovarnah 1,6 milijonov kg papirja v vrednosti od 9 milijonov kron.

Industrija.

Produkcija kondenziranega mleka. Od l. 1909 do l. 1919 se je produkcija kondenziranega mleka za 140 odstotkov povečala. V l. 1919 se je proizvelo 1.015.479.000 kg kondenziranega mleka v vrednosti 200.000.000 dolarjev. Ta količina je produkt 240 tovarn.

Sladkorna industrija v Italiji. Januarska številka »Bollettino di notizie commerciali« priobčuje o italijanski sladkorni industriji sledeče podatke: Začasno je zaposlenih v Italiji 38 sladkornih tovarn, ki obratujejo s polno paro. V teh tovarnah se producira za 3 milijone kvintalov sladkorja na leto. Razen tega je devet rafinerij (od kojih je 7 pridruženo tovarnam za sladkor), koje zamorejo producirati 12.000 kvintalov rafiniranega sladkorja dnevno. Da se dosežejo ti rezultati, je treba nasejati od 95—160.000 hektarjev zemljišča s sladkorno repo. Že lanske leto se ni, neglede na visoke cene sladkorja, obdelalo več nego 74.000 hektarjev zemlje. Celokupna produkcija sladkorja v Italiji je znašala 2.050.000 kvintalov, med tem ko znašajo domače potrebe najmanj 2.500.000 kvintalov. Številno delavcev, ki so zaposleni v teh tovarnah, znaša 5000, a število uradnikov okoli 100. Za čas sladkorne kampanje, ko se v tovarnah producira po dnevu in po noči, je tam uslužbeno še okoli 15.000 pomožnega delavstva. Kapital, ki je angažiran za sladkorno industrijo, znaša 376.000.000 lir. Za plače zaposlenim delavcem se računa približno 100 milijonov lir.

Denarstvo.

Nakup deviz za plačilo tovarnine.

Ker v sklepu ministrskega sveta glede regulacije nakupa deviz in valut ni naveden način, kako je postopati pri nakupu deviz za plačilo tovarnine, katera se more preje plačati nego je blago dospelo, je ministristvo financ naknadno odredilo sledeče: Za potrebo plačanja tovarnine za robo, koja je prispela, se lahko dobi dovoljenje za nakup devize v višini in denarju, na katero se glase tovarni listi. Radi tega se ima vsak, ki potrebuje devizo za plačilo tovarnine obrniti odbor pri Nar. banki s prepisom aviza, na podlagi katerega dobi dovoljenje za nakup devize pod pogojem, da po preteku 15 dni utemelji pred odbrom nakup devize. V nasprotnem slučaju se postopa po čl. 2 in čl. 27 pravil-

nika. Banka pa mora na dovoljenju označiti dan in višino izdane devize, ter si obdržati prepis dovoljenja. (I. Br. 2958 od 8. III. 1922.)

Izplačilo kuponov drž. posojila. Prvi kupon obveznic drž. inv. posojila zapade 15. marca t. l. in se bo izplačal prinoscu.

Borza Beograd: Devize: Pariz 500.—, London, Milan — — — Povpraševanje za devizami rastoče, promet minimalen. Povpraševanje je doseglo milijon frankov, prodaja 202.000 frankov. Dinar je padel v Curihi od 7,20 na 7.—

Rok za žigosanje ogrskih predvojnih posojil podaljšan. Delegacija ministristva financ v Ljubljani objavlja uradno: Gospod finančni minister je v smislu odloka reparacijske komisije s svojim rešenjem z dne 4. marca D. br. 4112 odredil: 1. da imetniki obveznic ogrskih predvojnih posojil, ki teh obveznic v odrejenem roku niso dali žigosati, to lahko še do vštete 31. marea 1922 naknadno storijo. 2. Obveznice je poslati s prošnjo vred pred pretekom tega roka neposredno generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu. 3. Predložitev obveznic radi žigosanja je obvezno tudi za tuje državljane; vendar pa le-ti lahko hkratu zaprosijo, da se obveznice samo zaznamujejo kot svojina tujega državljanca. V tem primeru je treba priložiti prošnji potrdilo o državljanstvu in dokazati lastnino. 4. Naši državljani, ki bivajo na ozemlju naše kraljevine, ki pa imajo svoje obveznice shranjene v inozemstvu na Ogrskem ali v kateri nasledstvenih držav bivše Ogrske, morajo, ako tega doslej še niso storili, do vštete 20. marea 1922 pri generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu vložiti prošnjo radi protesta proti žigosanju. Take prošnje je vlagati v smislu naredbe D. br. 1653 z dne 24. januarja 1922 (Ur. list št. 10 z dne 1. februarja 1922) in jim priložiti potrdilo o državljanstvu. 5. Naši državljani, ki živé izven mej naše kraljevine, pa imajo svoje obveznice deponirane na Ogrskem ali v kateri nasledstvenih držav bivše Ogrske, morajo sami vložiti protest proti žigosanju pri vladi dotične države. O vloženem protestu morajo takoj obvestiti kr. poslanstvo v dotični državi in hkratu navesti vse podatke, ki so potrebni radi evidence. 6. Na prošnje, vložene po preteklem roku se ne bo oziralo. Imetniki nežigosanih obveznic naj sami sebi pripišejo posledice, ki bi utegnile nastati.

Amerika odklanja Madžarski posojilo. Mesto Segedin je zaprosilo pri nekem newyorškemu bančnemu zavodu posojilo 200.000 dolarjev v investicijske svrhe, katero pa je zavod odklonil, češ, da nima dovolj sigurnosti.

Nova bolgarska velebanka. V Sofiji se je pred kratkim ustanovila »Mednarodna banka za Bolgarijo«. Banka ima na razpolago 75 milijonov levov osnovnega kapitala. Dve bolgarski banki sta podpisale 30 milijonov in sicer sta bile to Narodna banka in Bolgarska poljedelska banka; ostatek kapitala so pa podpisale tuje banke. Banka, koja hoče ustanoviti podružnice v inozemstvu, ima namen pospešiti in organizirati inozemsko trgovino.

Železniško posojilo v Rumuniji. — Reorganizacija železniškega prometa v Rumuniji, ki je bila neobhodno potrebna, se je vsaj v začetku omogočila z akcijo s strani rumunskih bank. Banke so dovolile železniški upravi posojilo v znesku 600 milijonov levov, koji znesek se sme uporabiti v sledeče svrhe: V prvi vrsti se imajo plačati lokomotive (176), ki so bile naročene v nemških delavnicah. Za to je potrebno 400 milijonov mark. Že izgotovljene stroje naj se takoj odpošlje v Rumunijo. Ostatek posojila naj se uporabi za kritje dolgov, koje ima država napram zasebnikom za mala popravila in neznatne dobave.

Promet.

Prometne ispremembe. Sprejemanje pošiljk, ki so naslovljene na »Preseburger Lagerhaus A. G.« v postaji Bratislava, je zopet dovoljeno. — Celokupni robni promet na progh Prijedor—Knin in Sretica—Jajce šumsko-industrijalne podjetja Dobrljin—Drvar d. d. je zopet upostavljen. — Sprejemanje in odpošiljanje tovarov v vozovnih nakladah za Simbach loco in transit in za vse kolodvore postaje Bremen je zopet dovoljeno. Za postajo Passau loco je dovoljeno sprejemati v vozovnih nakladah

razen živadi tudi pošiljke svežega mesa. — Sprejemanje pošiljk za tvrdko Viktor Herz, postaja Inzersdorf Südbahn in sporočne robe v vozovnih nakladah potom ponovne predaje za vse kolodvore v Hamburgu, za postaje Altona, Hamburg in Wilchemsburg je zopet dovoljeno. — Sprejemanje in odpošiljanje nepariranekega tovarov v vozovnih nakladah za Zagreb d. k. loko je radi zaostankov do nadaljnjega ukinjeno. Dovoljeno je sprejemati in odpošiljati brzovozno blago, živad, premog, režijske, vojaške in državne pošiljke in tovor, naslovljen na industrijske ture v Zagrebu d. k. — Medpotne in že sprejete pošiljke naj iztečejo.

Poštni promet. V ministristvu sabsbračaja se je vršila te dni konferenca med delegati imenovanega ministristva in ministra za pošte in brzojav, na koji se je razpravljalo o poštne prometu po železnicah. Sklenilo se je, da se vsa pošta, — pisma in časniki — odpravlja z vsemi vlaki, tudi z onimi, kateri nimajo specialne poštne furgone.

Brzovlak Dunaj - Bratislava - Bukarešta. Od 1. junija se bode uvedel brzovlak Dunaj - Bratislava - Košice - Veliki Varadžin - Bukarešta.

Promet. V postaji Bohumin (Oderberg) so reekspedicije zopet dovoljene.

Železnica Beograd — Jadransko morje. Čuje se, da se je ministrski svet svoji zadnji seji bavil s projektom nekake anglo-amerikanske konzorcija za zgradbo železnice Beograd—Jadransko morje. Konzorcij ima v te svrhe na razpolago kapital v iznosu 200 milijonov dinarjev. Ministrski svet je v principu sprejel ta projekt. Za podrobno proučevanje te oferte anglo-amerikanske konzorcija, se je določila komisija, ki sestoji iz ministrskega predsednika in več članov kabineta.

Posredovanje poštne povzetnih pošiljk iz inozemstva. Poštna uprava povzetnega prometa z inozemstvom še ni uvedla; težko se pogreša v vseh slojih občinstva ta panoga obrata, ki omogočuje dobavo inozemskih izdelkov neposredno od izvora. Da se temu nedostatku po možnosti odpomore, je gospod Julij Drnovšek, trgovec v Mariboru po strokovno sestavljenem pravilniku ustanovil podjetje pod imenom »Fides« Maribor, ki se bo izključno bavilo s posredovanjem takih inozemskih poštne pošiljk, ki naj se naslovnikom izročijo proti povzetju. Tvrdko »Fides« ni nikakor zamenjati z navadnimi špediterskimi podjetji ampak ona obratuje po načelih, ki ji je načrtan po namenu, to je olajšava mednarodnega prometa. »Fides« posreduje vse vrste poštne pošiljk iz inozemstva za naslovnike v Jugoslaviji in sicer brez zamude, varno in sigurno, proti povzetju zneska, ki ga označi odpošiljatelj kot prodajno ceno, kateremu se prištejejo še uvoznocarinski in odpravni stroški. Naročniki inozemske robe, ki se hočejo izogniti dragocenemu posredovanju prekupčevalcev, ali ki nimajo bančnega akreditiva oziroma tekočih računov z inozemstvom, naj zahtevajo odpravo pošiljk na podjetje »Fides« Maribor. Odpošiljatelj obvesti to posredovalnico s primerno opazko na obratni strani poštne spremnice, oziroma s posebnim obvestilom o višini zahtevanega povzetja in navede naslov prejemnika. »Fides« Maribor je tudi pripravljena dajati na posamezna vprašanja pojasnila in obratnih zadevah, posreduje tudi naročila v imenu strank. Da se ustreže željam po navedbi dobavnih virov za razne predmete inozemske industrije, osnuje podjetje »Fides« Maribor posebno ceniško zbirko, iz katere se interesentom na zahtevo pošljejo izvirni ceniki o zaželenih predmetih; in si dotičniki seveda potem lahko pri inozemskih tvrdkah sami naroče svoje potrebščine, ki se jim pošljejo proti povzetju, in ni torej treba v takih slučajih pošiljati denarja naprej. Razen pocenitve inozemskih dobav si hoče podjetje »Fides« Maribor pridobiti z zanesljivim, točnim in nepristranskim poslovanjem popolno zaupanje tuzemskega občinstva, posebnic pa uveljaviti v inozemstvu naš renomé in trgovsko zaupljivost.

Iz naših organizacij.

Menično pravo »Kuderc«. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani

Continental

je najboljši pisalni stroj!

Ant. Rud. Legat

Telefon
100 in 97

Maribor

Slovenska ulica
št. 7.

specijalna trgovina s pisalnimi stroji
in pisarniškimi potrebščinami.

Zahtevajte ofert!

je izdalo v drugi povečani in predelani izdaji trgovsko strokovno knjigo »Kudr: Menično pravo« ter tako od pomembno občutni potrebi te strokovne knjige. Trgovci in trg. sodrujnice opozarjamo na to knjigo, ki bo služila tako šolskemu pouku kakor tudi privatnemu študiju. Knjiga obsega 224 strani in stane trdo vezana D 25, po pošti D 250 več. Naroča se pri našem društvu.

XXI. redni občni zbor »Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani se vrši v nedeljo 19. t. m. točno ob 10. dopoldne v društvenih prostorih (Gradišče 17/1) s sledečim sporedom: 1. pozdrav predsedstva, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo preglednikov računov, 5. volitev odbora, 6. poročilo in predlog glede uprave fonda za »Trgovski dom«, in 7. slučajnosti. Gg. člani vabimo, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo.

Dobava, prodaja.

Dobava soli. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 20. aprila 1922 ob 11. uri dopoldne v pisarni upravnika državnih monopolov v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave 25.000 ton kamene soli. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Zivinski in letni sejem v Celju se vrši dne 27. marca t. l. Običajno se je vršil na srednjo soboto. Letos pa je na ta dan praznik, vsled tega se preloži sejem na ponedeljek 27. marca.

»Samopomoč« v Kostanjevici v likvidaciji. Po sklepu občnega zbora se je »Samopomoč«, gospodarska zadruga javnih nameštencev in upokoencev, r. z. o. z., v Kostanjevici razdružila ter je prešla v likvidacijo. Upniki se pozivljajo, naj prijavijo svoje terjatve pisмено ali ustno pri likvidacijskem odboru zadruge.

Gostilniški obrt v Trstu. Gostilniški obrt v Trstu preživlja težko krizo, koja se v nobenem mestu ne pojavlja tako občutno, kakor ravno v Trstu. Statistični podatki glavnih in srednjih gostiln dokazuje, da se je v zadnjem trimesečju 1921 zmanjšalo število novo došlih go-

stov za 20.006 napram zadnjemu trimesečju v letu 1920. Pri tem ni niti vračunjeno število onih, ki so v letu 1920 dobili radi pomanjkanja prostorov po hotelih, prenočišče v privatnih stanovanjih. Posledice tega bo opazil vsak, ki obiskuje tržaške hotele, od kojih so nekateri skoro prazni, drugi pa le mimo-grede obiskovani od domačih gostov. Odsotnost tujcev pa ne škoduje samo gostilniškemu obrtu, ampak tudi drugim obrtom, ki živijo izključno od prometa tujcev.

Brezposelnost v Italiji. — Zadnja uradna statistika dokazuje, da se brezposelnost v Italiji z uprav strahovitim korakom množi. Od začetka januarja do začetka februarja je število brezposelnih naraslo za 65.000, tako da je bilo po podatkih začetkom februarja v Italiji 606.000 brezposelnih. Brezposelnost je osobito razširjena med poljedelci in v stavbni industriji.

Prodaja nemških ladij. Po uradnih objavah je angleška vlada do sedaj skupila za prodajo nemških ladij vsega skupaj 20.067.912 funta šterlingov.

Nacionalizacija madžarskih podjetij v Romuniji. Kakor poročajo, je romunska vlada določila 15. april t. l. kot definitivni termin za nacionalizacijo madžarskih podjetij, ki se nahajajo v Transilvaniji.

Zračna zveza Pariz - Budimpešta - Bukarešta. Vožnja iz Pariza v Bukarešto bo trajala 12 ur. Iz Pariza bo letalo odhajalo vsako jutro ob šestih ter ob treh popoldne naslednjega dne dospelo v Bukarešto. Vožnja bo stala skupno tisoč-dvesto francoskih frankov.

Iz angleškega trgovskega registra. V letu 1921 se je število tvrdk, vpisanih v angleški trgovski register znatno zvišalo. Skupno je bilo vpisanih v letu 1921 6395 tvrdk, medtem ko je bilo leta 1920 vpisanih 10.665. Celokupni kapital vpisanih tvrdk je znašal 99.034.325 funtov šterlingov napram 568.894.842 funtov šterlingov v preteklem letu, tako, da je povprečni kapital tvrdk znašal v letu 1921 samo 15.486 funtov šterlingov napram 56.522 v letu 1920.

Gospodarsko življenje na Poljskem. Na Poljskem so se pričele zadnje čase gospodarske razmere vsled vsesfranskega dela vlade in prebivalstva zelo utrivati in to na vseh poljih. Dokaz temu je dejstvo, da je poljska valuta,

ki je stala pod avstrijsko narastla tekom zadnjega časa dvakratno. Značilno je tudi, da je poljsko finančno ministrstvo znižalo cene tobaku za 25 odstotkov.

Rekord ameriških konkurzov. Preteklo leto je bilo za Ameriko tudi kar se tiče ustanovitve plačil in konkurzov res izjemno leto. Ako se ne vzame v obzir poloma raznih bank in poedinih trgovcev, bi znašalo število tvrdk, ki so javile tekom l. 1921 konkurz 19.652 s pasivi v skupnem znesku 627 milijonov dolarjev. Temu nasprotno je bilo v letu 1920 samo 8.881 tvrdk v konkurzu, kojih skupni dolgovi so znašali 295 milijonov dolarjev. Samo leta 1915 je bilo kar se tiče insolventne približno enako letu 1921.

Promet s Turčijo. Ministrstvo poštnih brzojav je uvedlo poštni promet s Turčijo, in to čez Grčijo in ne, kakor do sedaj čez Bolgarijo.

Tržna poročila

Trg.

Maribor. Cene za špeh so bile od 75 do 85 K za kilogram, cene za svinjetino pa 70 do 90 K za kg. Krompir je kilogram po 6 K, kilogram čebule po 28 do 30 K, nadalje pšenica liter po 17 K, rži liter po 11 K, ječmen liter po 10 K, krompir liter po 14 K, oves liter po 8 K, ajda liter po 10 do 12 K in proso liter po 12 K. Fižol je stal 12 do 14 K, česenj 28 do 30 K kg, kislo zelje 16 do 20 K, kislja repa 8 K, kg jabolok 28 K, suhe slive 36 K, liter mleka 10 do 11 K, kg surovega masla 140 do 160 K, masti 95 do 100 K, jajce komad po 6 do 8 K.

Cene poljskim pridelkom.

Sombor: pšenica 2000 do 2020 K, meterski stot, krompir 1460 do 1480 K, oves 1300 do 1320 K. Povpraševanje živahno, cene rastejo.

Novi Sad: pšenica 1950 do 1980 K, oves 1260 do 1280 K, krompir 1440 do

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Lkofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

1460 K meterski stot, moka 0 25 do 25 in pol K, moka štev. 2 po 24 do 24.50, krušna moka 22 do 22.50 K kg, otrobi 1000 do 1020 K q.

Kolonijalno blago.

Kava. Newyork: loko 9.37 (9.12), maj 8.85 (8.79), julij 8.85 (8.78), sept. 8.85 (8.80). **Hamburg:** Cene so čvrste. **Bruma II.,** nova žetev 16.50. **Dunaj:** Santos Sup. 0.80 hol. for. tranzit Wien, Rio Willa IV. 2775 K prompt ab Wien.

Riž. Hamburg: 16 Mk kg; za mast april 13.9 sh., april-maj 13.6 sh; maj-juni 13.3 sh; 50 kg Saigon 14.6 sh. 50 kg Siam-Garden I. 14.9 sh. Fancy blue rose 13.50—14 dol. za 100 kg bruto za neto z vrečo. **Dunaj** 13.3 sh., italijanski riž, stara žetev 1.50—1.65 lir, nova žetev 1.35—2.40 lir.

Čaj. Dunaj: Java 3650, Pecco orange 3750.

Kovine. Berlin: baker elektrolitični 7625, rafinirani 7100—7150, svinec 2550 do 2400, cink tekoči 2775—2825, v ploščah 2400—2450, aluminij 11.000, nikelj 17.200—17.500, antimon regulus 2550—2575, srebro 4450—4500.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin 120—130, Bukarešta 222—225, Milan 1430—1460, London 1340—1360, London (ček) 1325 do 1330, Pariz 2550—2625, Praga 530 do 540, Švica 5550—5700, Dunaj 4.15 do 4.30, Budimpešta 39—0, Newyork (ček) 270—271, Newyork (kabel) 275—280.

Jadranska banka 1000—1100. **Ljubljanska kreditna banka** 940—950. **Ljublj. strojne tovarne in livarne** 0—875. **Trbov. premog. družba** 1000—1030.

Beograd, devize: London 315, Newyork 70 in pol, Zeneva 390, Milan 340, Berlin 31, Dunaj 1.02—1.04; **valute:** leji 55, levi 44, madžarske krone 0—12.

Carij, devize: Berlin 1.92, Newyork 5.19, London 22.23, Pariz 45.25, Milan 25.17, Praga 9.20, Budimpešta 0.63, Zagreb 1.75, Varšava 0.12, Dunaj 0.07, avstrijske krone 0.06 in tričetrt.

Vžigalice

znamke **»MIKADO«** brez žvepla in fosforja na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojkah izdeluje

Tovarna vžigalic d. z o. z. v Rušah pri Mariboru.

Zahtevajte oferte!

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Erhbar, Czapka, Hözl, Schweighofer, Stiglitz itd. Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Hlšerjeva ulica 5.

Vse vrste umetnih gnojil

ima vedno v zalogi po najnižji ceni

Anton Tonejc in drug, Maribor.